

პროდუქტის გარემოსდაცვითი კვალის (PEF) გაუმჯობესება ევროკავშირის აღმოსავლეთ პარტნიორობის (EaP) ქვეყნების შერჩეულ ინდუსტრიებში

მოკლედ ეკოლოგიური მაჩვენებლების შესახებ

იმისათვის, რომ პროდუქტები და სერვისები გახდნენ „ეკო-მეგობრული“, ან მიიღონ „ეკო-ეტიკეტები“, მათ შეუძლიათ გამოიყენონ სხვადასხვა ნებაყოფლობითი მეთოდები, რათა დამტკიცონ, რომ ისინი არიან ეკოლოგიურად უპირატესნი შესაბამისი პროდუქტების კატეგორიაში ან სექტორში. მხოლოდ ევროკავშირში არსებობს 230-ზე მეტი ეკო-ეტიკეტი, რომელიც, სხვა საკითხებთან ერთად, ეხება ტყეების განადგურების, ბიომრავალფეროვნების, ტოქსიკურობის, ცირკულარობის, რესურს-ეფექტურობისა და ნახშირბადის ემისიების საკითხებს.¹

კომპანიებისთვის, რომლებიც ცდილობენ გაყიდონ თავიანთი პროდუქცია, როგორც ეკოლოგიურად სუფთა ბაზრის შესაძლებლობებსა და ბაზრის გამოწვევებს შორის სწორი ბალანსის განსაზღვრა შესაძლოა გაუჭირდეთ. „ეკო-ეტიკეტების“ მრავალფეროვნებამ – თითოეულმა თავისი მეთოდოლოგიური მოთხოვნებით, შეიძლება გამოიწვიოს დამატებითი ხარჯები ან შეფერხებები კომპანიებისთვის და დაზნეულობა მომხმარებლებისთვის. ამ პრობლემების გადასაჭრელად, პროდუქტის კატეგორიის ფარგლებში შედარებადობის გასაუმჯობესებლად და მწარმოებლებისა და მომხმარებლებისთვის მკაფიო ინდიკატორების მისაღებად, ევროკავშირმა 2013 წელს „ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქტების ერთიანი ბაზრის“ (SMGP) ინიციატივის ფარგლებში წარადგინა „პროდუქტის გარემოსდაცვითი კვალი“ (PEF).² „პროდუქტის გარემოსდაცვითი კვალი-ს“ (PEF) მეთოდი ეხმარება კომპანიებს შეაფასონ თავიანთი გარემოსდაცვითი მაჩვენებლები და თანამედროვე მეთოდები თავიანთი პოზიციონირება მდგრადი პროდუქტების ბაზარზე. ამ ინიციატივას ასევე უკავშირდება ევროკავშირის ინიციატივა „მწვანე გარიგება“ და 2020 წლის „წრიული ეკონომიკის სამოქმედო გეგმა“, რომლებსაც PEF-თან ერთად შეუძლიათ შექმნან პროდუქტებთან დაკავშირებული პოლიტიკის მყარი და თანმიმდევრული საფუძველი, რომელიც მდგრად პროდუქტებს, სერვისებსა და ბიზნეს-მოდელებს აცეკვს ნორმად და არა გამოწვევად.

რა არის პროდუქტის გარემოსდაცვითი კვალი (PEF)?

PEF არის საქონლის ან მომსახურების ეკოლოგიური ეფექტურობის მრავალკრიტერიუმებიანი საზომი მისი სასიცოცხლო ციკლის განმავლობაში. PEF ინფორმაცია იქმნება საქონლის მიერ გარემოზე ზემოქმედების შემცირების მიზნით, მათი მიწოდების ჯაჭვის აქტივობების გათვალისწინებით (ნედლეულის მოპოვებიდან, წარმოებისა და გამოყენების ჩათვლით, ნარჩენების საბოლოო მართვამდე). მოკლედ, PEF არის ევროკავშირის მიერ რეკომენდებული ინსტრუმენტი, რომელიც ეფუძნება პროდუქტის ან მომსახურების სასიცოცხლო ციკლის შეფასებას (LCA) და რომელიც განსაზღვრავს მის ზემოქმედებას გარემოზე.³ ის ამას აკეთებს რესურსების, მასალების ან ენერჯის ნაკადების გარემოსდაცვითი მაჩვენებლების მოდელირებით და პროდუქტის მიწოდების

ჯაჭვის შესწავლით, რათა უკეთ მოხდეს წარმოებასთან დაკავშირებული ნარჩენების ნაკადების იდენტიფიცირება.⁴

PEF მეთოდს აქვს მნიშვნელოვანი მსგავსებები LCA-სთან, მაგრამ ის არ არის მისი იდენტური. LCA არის სტანდარტიზებული მეთოდოლოგია, რომელიც განსაზღვრავს გარემოზე ზემოქმედებას, სარგებელს, კომპრომისებს და იმ სფეროებს, სადაც შეიძლება მოხდეს პროდუქტის სასიცოცხლო ციკლის გაუმჯობესება. LCA განიხილავს პროდუქტის ეტაპებს (როგორცაა წარმოება, ტრანსპორტირება, გამოყენება და მომსახურების ვადის ამოწურვა). ცალკე, PEF არის LCA-ს ჩატარების საშუალება, მაგრამ დამატებითი შესაძლებლობებით უფრო თანმიმდევრული, საიმედო და გამორეზიანი შედეგების მიღებისთვის. ეს დაკავშირებულია იმასთან, რომ PEF მეთოდოლოგია ნაკლებად მოქნილია ვიდრე LCA და აქვს უფრო მკაცრი მოთხოვნები მონაცემთა ხარისხის მიმართ.⁵

რას ნიშნავს PEF ჩემი კომპანიისთვის?

PEF საშუალებას აძლევს საწარმოებს ეფექტურად გააუმჯობესონ თავიანთი მიწოდების ჯაჭვის მდგრადობა. PEF-ის კვლევა უზრუნველყოფს ღირებული ინფორმაციის მიღებას პროდუქტის ყველაზე ეფექტური ინგრედიენტების, დამუშავების ეტაპების ან სასიცოცხლო ციკლის ეტაპების შესახებ; და, შესაბამისად, შესანიშნავი საწყისი წერტილია ზემოქმედების შემცირებისთვის (მაგალითად, დიზაინის გადახედვით, რესურსების ციკლების დახურვით ან გვერდით პროდუქტებისთვის ახალი დანიშნულების მინიჭებით). მონაცემთა ნაკრების, ზემოქმედების ინდიკატორებისა და გაანგარიშების მეთოდების შეთავაზების გარდა, PEF ასევე იძლევა ზოგად წესებს პროდუქტის ჯგუფებისთვის, რათა კომპანიებმა შეძლონ თავიანთი პროგრესის შეფასება პროდუქტის მიმართ, თავიანთ სექტორში ან კატეგორიაში. თავის მხრივ, საწარმოებს უკეთ ესმით თავიანთი გარემოსდაცვითი მაჩვენებლები კონკურენტებთან (ეროვნული და ევროპული) შედარებით. შედარებითი ანალიზი ასევე ძლიერი სტიმულია რეპუტაციის შესაქმნელად, და ასევე მდგრადი და ეკოლოგიურად უსაფრთხო საქონლისა და მომსახურების შესაქმნელად, რაც შესაბამისად ფასდება მომხმარებლის მიერ.

აქედან გამომდინარე, იყო კარგი გარემოსდაცვითი მაჩვენებლების მქონე, განსაკუთრებით ისეთ დინამიურ და კონკურენტულ ბაზარზე, როგორც ევროკავშირის ერთიანი ბაზარია, თავისთავად არის დამატებითი ღირებულება, რომელსაც შეუძლია უზრუნველყოს კარგი ბიზნეს პერსპექტივები და გონივრული სტრატეგიები ნებისმიერი კომპანიისთვის. მომხმარებელთა მხრიდან, შესყიდვის შესახებ ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღება ჩვეულებრივ პრაქტიკად იქცა ევროპაში და მთელ მსოფლიოში. მხოლოდ მსგავსი პროდუქტებისა თუ სერვისების ეფექტურობის შედარებით შეუძლიათ მომხმარებლებს ისწავლონ ახალი ბრენდების ნდობა და თავიანთი ხარჯებით ჩვევების დივერსიფიკაცია.

1. წყარო: <https://ec.europa.eu/environment/ecolabel/did-you-know.html>
 2. წყარო: [Understanding PEF and OEF methods](https://ec.europa.eu/environment/ecolabel/understanding-pef-and-oef-methods)
 3. წყარო: <https://eplca.jrc.ec.europa.eu/EnvironmentalFootprint.html>
 4. წყარო: <https://ec.europa.eu/environment/eussd/pdf/footprint/PEF%20methodology%20final%20draft.pdf>
 5. წყარო: https://www.meti.go.jp/committee/kenkyukai/sangi/lca/pdf/001_04_00e.pdf

Action implemented by:

როგორ უწყობს ხელს EU4Environment PEF-ს?

ამჟამად, აღმოსავლეთ პარტნიორობის (EaP) რეგიონში, PEF მეთოდოლოგიის დანერგვას ხელს უწყობს გაეროს ინდუსტრიული განვითარების ორგანიზაცია (UNIDO), ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული ქმედების - [EU4Environment](#)-ის მეშვეობით.

სხვა საქმიანობებთან ერთად, დაგეგმილი სამუშაო მოიცავს არსებული პრაქტიკისა და PEF-ის დანერგვის ბარიერების რუკის შექმნას; მათ შედარებას ეტიკეტირების ხელმისაწვდომ სექტორებთან; SMGP ინიციატივის შესაძლებლობებისა და სარგებელის შესახებ ცნობიერების ამაღლება და გაგება PEF-ის მეშვეობით; და PEF-ის პილოტირების ინიცირება და პოპულარიზაცია აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნების შერჩეულ ინდუსტრიებში. ამ ქმედების მიზანია ადგილობრივი დაინტერესებული მხარეების ცნობიერების უფრო მეტად ამაღლება PEF-ის გამოყენების პოტენციური სარგებლისა და გავლენის შესახებ; აღმოსავლეთ პარტნიორობის რეგიონში ადგილობრივი შესაძლებლობების შექმნა; ეროვნული მრეწველობის დახმარება, რათა უკეთ მოემზადონ იმ პოტენციური პოლიტიკისთვის, რომელიც მოიცავს PEF-ს; და უზრუნველყოს სწავლის შესაძლებლობები ადგილობრივი ექსპერტებისთვის (საპილოტე კვლევების გამოყენებით და კონკრეტული წინადადებების წარმოდგენით უფრო მდგრად პროდუქტებზე გადასვლისთვის).

გარდა ამისა, ევროკავშირი და UNIDO მოიცავს ადგილობრივი ცნობიერების ამაღლებისა და შესაძლებლობების გაძლიერების აქტივობებს, რაც ხელს შეუწყობს „მწვანე“ ძალისხმევას და პოლიტიკის უფრო ფართო მხარდაჭერას.

წარმატებული ისტორიები UNIDO-ს ხელმძღვანელობით განხორციელებული მსგავსი პროექტებიდან

UNIDO-ს აქვს დიდი გამოცდილება PEF-ის შესახებ ცნობიერების ამაღლებაში ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული რეგიონული პროექტის - [SwitchMed](#)-ის საშუალებით, რომელიც ხელს უწყობს წრიულ ეკონომიკას. ამ შემთხვევაში UNIDO-მ დანერგა PEF, მწვანე ინდუსტრიის განვითარების და მდგრადი მოხმარებისა და წარმოების გაძლიერებისთვის სამხრეთ ხმელთაშუაზღვისპირეთის - რეგიონში. ერთ-ერთი მიზანი იყო PEF-ის პრეზენტაცია ევგაპტეში, ლიბანში, მაროკოში და ტუნისში, რათა დაეხმაროს კომპანიებს გააუმჯობესონ თავიანთი პოზიციები ევროპულ ბაზარზე. წარმატებული მაგალითები მოიცავს ორ კვლევას ღვინის წარმოებაზე, ასევე ზეთის ზეთის, მაკარონის, რძის პროდუქტების, ტყავის და ქაღალდის მწარმოებლების შესახებ.

EU4Environment-ის შესახებ

ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული ინიციატივა EU4Environment მიზნად ისახავს ბუნებრივი კაპიტალის შენარჩუნებას და უკეთ გამოყენებას, ხალხის ეკოლოგიური კეთილდღეობის ამაღლებას და აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებში მწვანე ეკონომიკური ზრდის სტიმულირებას. მისი ინიციატივები ხელს უწყობს პოლიტიკისა და საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელებას, დაგეგმვისა და ინვესტიციების „გამწვანებას“ და ინოვაციური ტექნოლოგიების ათვისების სტიმულირებას ახალი ბიზნეს მოდელების მიღებითა და „მწვანე“ სამუშაო ადგილების შექმნით. მის ფარგლებში UNIDO პასუხისმგებელია შემდეგ შედეგებზე „შედეგი 2“ კომპონენტის, წრიული ეკონომიკისა და ზრდის ახალი შესაძლებლობების მიხედვით: 1. რესურსეფექტური და სუფთა წარმოების (RECP) მასშტაბის გაზრდა მცირე და საშუალო საწარმოებში, შემდეგი ღონისძიებებით:

- შესაძლებლობების განვითარება და ცნობიერების ამაღლება მრეწველობაში რესურსეფექტურობის შესახებ
 - RECP შეფასებები მცირე და საშუალო ზომის სამრეწველო საწარმოებისთვის
 - საწარმოთა RECP კვლევების დაარსება
 - არსებულ სამრეწველო ობიექტებზე ეკო-ინდუსტრიული პარკების კონცეფციის გამოყენების მიზანშეწონილობის შეფასება; და
 - სამრეწველო ნარჩენების რუკების შემუშავება შერჩეულ რეგიონებში
2. SMGP ინიციატივისა და PEF მეთოდოლოგიის კონცეფციებისა და ინსტრუმენტების დანერგვა და პოპულარიზაცია:
- PEF-ისთვის ბარიერებისა და შესაძლებლობების რუკის შედგენა
 - SMGP-ს ცნობადობის ხელშეწყობა
 - PEF გამოყენების შესაძლებლობების გაზრდა; და
 - PEF-ის პილოტირება შერჩეულ მცირე და საშუალო ზომის საწარმოებში

აღმოსავლეთ პარტნიორობის (EaP) რეგიონის შესაბამის დაწესებულებებს, ორგანიზაციებს და სამრეწველო საწარმოებს აქვთ შესაძლებლობა, გაიგონ მეტი PEF მეთოდოლოგიის შესახებ და ხელი შეუწყონ მის პოპულარიზაციას.

დამატებითი ინფორმაციისთვის პროგრამის, SMGP ინიციატივის ან PEF-ის შესახებ, ასევე მათი გამოყენების შესაძლებლობების შესახებ აღმოსავლეთ პარტნიორობის თითოეულ ქვეყანაში, გთხოვთ დაუკავშირდეთ UNIDO-ს EU4Environment პროექტის მენეჯერს.

საკონტაქტო ინფორმაცია:

გაეროს ინდუსტრიული განვითარების ორგანიზაცია
EU4Environment
პროექტი მენეჯერი ტატანა ჩერნიაკსკაია
ტელ: +43 1 26 0 26 5520
ელ-ფოსტა: t.chernyavskaya@unido.org
ვებ-გვერდი: www.unido.org